

**Тема: Життєвий і творчий шлях Панаса Мирного.
Роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»**

Методичні рекомендації

1. Ознайомитися з біографією Панаса Мирного (*підручник с.43-47*). Скласти коротку хронологічну таблицю.
2. Прочитати роман ««Хіба ревуть воли, як ясла повні?»» (*підручник с.54-59*)

Переглянути відео "Хіба ревуть воли..." Панас Мирний (переказ, сюжет, мультимедіа) **за посиланням:**

https://www.youtube.com/watch?v=rnDOYrPP_5E

3. Опрацювати матеріал про роман Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», письмово скласти літературний паспорт цього твору.
(за підручником с. 47-54 або схемою-конспектом)

Домашнє завдання:

1. Пройти онлайн-тестування за посиланням:

<https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=6634273>

Тест необхідно пройти до 31 жовтня. Фото результатів тестування відправляти не треба, я їх побачу на сторінці викладача. Ви зможете протестуватися тільки 1 раз. Не забудьте вказати свої прізвище та ім'я при реєстрації на тестування, інакше я не зможу побачити ваші результати)

2. Конспект «Життєвий і творчий шлях І.Карпенка-Карого»

Примітка. Виконане д/з переслати на електронну пошту викладача zaychenkoigor1975@gmail.com Не забудьте вказати своє прізвище та ім'я.

РОМАН ПАНАСА МИРНОГО ТА ІВАНА "ХІБА РЕВУТЬ ВОЛИ, ЯК ЯСЛА ПОВНІ?" СХЕМА-КОНСПЕКТ

Історія написання:

Нарис «Подорож від Полтави до Гадяча» 1874

Повість «Чіпка»

«Пропаща сила», 5,6 редакція - в співавторстві з Іваном Біликом

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?» 1875 рік

Тема: зображення важкого життя селян села Пісок в пореформений період (відміна кріпацтва); складної долі Нечипора Варениченка, який стає «пропащою силою».

Підзаголовок: «Роман з народного життя»

Місце дії: с. Піски

Жанр: перший соціально-психологічний роман

Соціальним роман є тому, що відтворює період в житті суспільства після скасування кріпосного права.

Психологічним роман є тому, що автор розкриває психологію головного героя, Чіпки Вареника. Через його поведінку та вчинки письменник доводить, що життя селян після реформи 1861 року на краще не змінилось.

Психологічний роман - це великий і складний за будовою епічний прозовий твір, у якому охоплені події долі однієї людини чи кількох людей найчастіше від їхнього народження до смерті або протягом досить довгого часу, і висвітлено настрої, почуття, душевний стан і переживання дійових осіб шляхом проникнення в найглибші закутки душ зображуваних.

Композиція: " будинок з багатьма прибудовами і надбудовами " (О.Білецький)

- 1 частина – Дорослий Чіпка і перше кохання.
- 2 частина – історія села Піски, історія Максима Гудзя.
- 3 частина – складна доля хлібороба Чіпки, добро і зло.
- 4 частина – підсумок життя Максима, Чіпки.

Перша частина розповідає про зустріч Чіпки з Галиною («Польова царівна»). Вона описує дитячі та юнацькі роки головного героя. А також ведеться розповідь про друга дитинства Чіпки, Грицька Чупруненка.

Другу частину роману в основному писав Білик. У ній йдеться про закріпачення козацького села Піски Катериною II, про завзятого січовика Мирона Гудзя, який виборів своєму родові волю, а також про життя внука Мирона - Максима, який поступово скочується на хибний шлях.

Третя частина роману знову присвячена Чіпці, але це вже боротьба добра і зла, кривди і правди, це невміння Варениченка відстояти своє, заробити грошей, щоб купити землі, як це зробив Грицько, і повільне, але неухильне скочування в прірву розбишацтва.

У четвертій частині автор підсумовує пройдений життєвий шлях Чіпки, Максима, Василя Семеновича Польського і дає можливість читачам зробити повчальні висновки стосовно долі цих людей.

Проблематика

- народна мораль;
- добро і зло;
- кріпацька неволя;
- жінка в сім'ї;
- праця.
- батьки і діти;
- земля і достаток;
- "пропаша сила";
- любов і сімейне щастя;

Чіпка - складний проблематичний образ правдошукача і кримінального злочинця.

Причини падіння: *Опускається на дно: пиячить, грабує, вбиває.*

Піднесення

Хіба ревуть воли як ясла повні

Лінії життя героїв твору.

Лінія Чіпки Варениченка

Небажане народження дитини - постійні знущання матері – відсутність страху та відповідальності хлопчика (виколупані очі намальованому Богові, ненависть до матері, однолітків, до Бородая, до панів, які відправили батька в солдати, до громади, яка не погодилася, щоб Чіпка пастушив замість діда Уласа) - перевиховання землею - спроба Чіпки стати господарем, почуття власної гідності (розмова з багачкою Галею в полі) - втрата землі (зав'язка) - пошуки правди - деградація - скочування до злочинності (пиятика, вбивство сторожа, знущання над матір'ю) - проблиски свідомості, намагання оборонити правду (захист діда Уласа, каяття) - утворення банди - життя заради наживи - повернення до моральних устоїв (шлюб з Галею) - пошуки справедливості для всієї громади (служба у земстві) - кривда - повна деградація – злочин (кульмінація) - Чіпка-каторжник (розв'язка).

Лінія Максима Гудзя

Дитинство під опікою діда Мирона - дитячі ігри й мрії - "війна" з генеральшею - сила чи буйність? - шалена юність (зав'язка) – армія - знайомство з гулящою Явдошкою і негативний вплив цієї жінки на Гудзя - нереалізований подвиг під час війни (подвигіві передують великі душевні зусилля й моральність) (кульмінація) - страх перед смертю - повернення додому - неспроможність жити за законами села – Максим-хуторянин - банда - ганебна і страшна смерть (розв'язка).

Лінія Мотрі Жуківни

Мотря - вільна дівчина, не кріпачка - злидні, ледарство, байдужість до себе і до старенької матері - пізній шлюб (зав'язка) – ставлення до чоловіка - тяжке випробування статусом дружини двужона - ненависть(до Чіпки) - безгосподарність (вигляд хати, спалена взимку підлога, убогії харчі для дитини) - невміння виховувати сина, спроба якнайшвидше" відправити його в найми - небажання відстояти право на землю, перекладання спільних проблем на незміцнілі Чіпчині плечі - байдужість до всього - невміння дати добру пораду синові - приземлені до краю, буденні погляди на світ, невістку, господарство - розпач, викликаний злочином сина (кульмінація) - донос на Чіпку (розв'язка).

Лінія Грицька Чупруненка

Круглий сирота - безрадісне дитинство - вміння поставити мету й до неї йти (зав'язка) - довгочасові найми - Грицько-господар - шлюб з Христею і вплив жінки на Грицька (кульмінація) - страх перед кривдою (епізод з побиттям діда Уласа) - щасливе сімейне життя – благородство Грицька стосовно старої Мотрі (розв'язка).

Лінія Івана Вареника

Панське байстря - служба коло паненяти - помста за кривду – спроба самогубства - втеча із села (зав'язка) - довгі роки на Дону - повернення в Піски під чужим іменем - друге одруження - туга за сипом від першого шлюбу і першою жінкою - повернення на Дон - розкриття таємниці, що є ні Притикою, ні Хрущем, а кріпаком, який в дитинстві втік від пана (Польського, а тому за це мусить бути покараний (кульмінація) - солдатчина - подвиг (розв'язка).

7. Головна думка: засудження існуючого ладу, який робить із Чіпки злочинця (Чіпку засуджують за вбивство (вирізає з бандою заможну козацьку родину) і відправляють на каторгу до Сибіру).